

JOK-BLADET

3 - 2006

Text/innehåll där ej annat anges:
Olle Bernard (2006.11.30)
E-mail: o.bernard@telia.com
JOKs hemsida: jok.hemsida.net

ÅTER ETT ARTRIKT ÅR PÅ NORRA JÄRVA

Nu när vi närmar oss ett s k bokslut för år 2006 visar det sig att det gångna året blev ett av de artrikare på norra Järnafältet. Rapportsystemet "Svalan" redovisar att det fram t o m den 30/11 observerats 191 arter i området.

I detta antal ingår dock tretåig hackspett, vilket det tyvärr hittills endast rapporterats spår, d v s hackmärken, av.

"Svalan" väljer, en aning generöst kan kanske tyckas, att räkna in den aktuella arten på grund av de upptäckta hackmärkena.

Bland de mer intressanta arter som observerats under året finns smålom, prutgås, ejder, sjöorre, alfågel, svärta, brun glada, myrsnäppa, skärpiplärka, forsärila och citronärila,

I detta utskick medföljer en aktuell s k "Miniförteckning" över Järnafältets fåglar som givetvis innehåller årets nya arter **svärta, brun glada, myrsnäppa, slaguggla** och **citronärila**.

Fram t o m 2006.11.30 har därmed 258 arter observerats på Järnafältet och av dessa har 251 st observerats i områdets norra del.

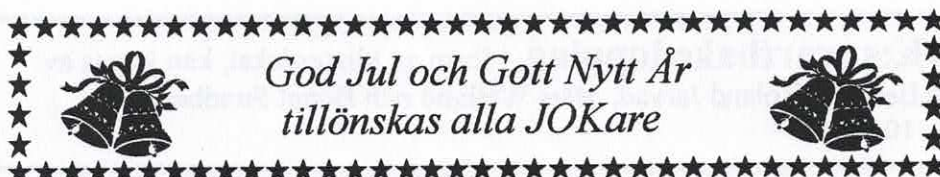
KALLELSE TILL ÅRSMÖTE 2007, se sida 2.

JOKs vårprogram 2007 presenteras på sidorna 22-24.

OBS! Inbetalningskort för medlemsavgiften för år 2007 medföljer detta utskick.

FÅGELSKÅDNINGENS DAG -

Söndagen den 13/5 vid Bögs- och Väsby gård.
Se sida 2 samt JOKs vårprogram sida 22.

KALLELSE TILL ÅRSMÖTE 2007

Härmed kallas till Järvafältets Ornitologiska Klubbs årsmöte för år 2007.

Tid: 2007-02-06, kl. 19:00

Lokal: Naturskolan, Väsby gård

Efter sedvanliga årsmötesförhandlingar kommer **Micke Bergman** att visa oss läckra fågelbilder från en resa till **Venezuela**, som han gjorde våren 2006. Bered er på möten med tangaror, kolibrier, tukaner, papegojor, fregattfåglar osv.

Efter årsmötesförhandlingar och bildvisning bjuder klubben på fika med dopp.

FÅGELSKÅDNINGENS DAG 13/5 2007

JOK medverkar även denna vår vid "Fågelskådningens dag" som i år arrangeras den 13/5.

I likhet med tidigare år genomför vi tillsammans med Sollentuna kommun en guidad 2-3 timmar lång fågelvandring med start från **Bögs gårds parkering kl 08:00**.

Mellan kl 11-13 informerar JOKare vid Väsby gård om bl a Järvafältets intressanta fågelfauna. Vid Väsby gård presenteras dessutom ett bokbord med ett blandat utbud av trevlig och faktarik fågellitteratur.

För att "Fågelskådningens dag" skall fungera väl, och ge ett så stort utbyte som möjligt åt förhoppningsvis många besökare, är det värdefullt om flera medlemmar ansluter till både guidningen, med start från Bögs gård, och informationen vid Väsby gård.

Har du frågor, idéer o s v angående "Fågelskådningens dag" bör du kontakta Rikard Dahlén (626 77 69) alternativt Olle B (580 37 257).

INVENTERING UNDER FÅGELSKÅDNINGENS DAG

I samband med "Fågelskådningens dag" 2006 genomfördes en "artinventering" då vi försökte ta reda på hur många arter som kan observeras på norra delen av Järvafältet under en dag i mitten av maj.

Intresset för "artletandet" visade sig så stort att JOK försöker upprepa detta i samband med kommande upplaga av "Fågelskådningens dag".

Kommer vi att slå 2006 års resultat?

Kanske inte så lätt eftersom det då noterades inte mindre än 119 arter.

JOK:s svarthakedopping, i form av klisterdekal, kan köpas av:

Olle Bernard, Roland Jarvad, Mats Weiland och Bengt Sundberg.

Pris: 10 kr/st

POPULÄRA INNEKVÄLLAR

JOKs innekvällar har under de senaste åren varit mycket välbesökta, vilket naturligtvis är mycket glädjande. Dessutom är det självklart både positivt och stimulerande för de som arbetar med att våra innekvällar skall vara intressanta och fungera på allra bästa sätt.

Under de allra senaste åren (2004-06) har deltagarantalet varit betydligt högre jämfört med tidigare. Vid vardera av dessa år har minst 190 medlemmar besökt JOKs innekvällar (4 st/år), vilket innebär nästan 50 deltagare/kväll.

Under år 2006 slogs **nytt årsrekord** för antalet deltagare vid klubbens fyra innekvällar.

Med 193 deltagare överträffade vi år 2004:s resultat med en person.

Under de nya rekordåret genomfördes följande innekvällar:

7/2– **Årsmöte. En odysse i Indiska Oceanen** med **Hans Jörnvall**. Antal deltagare: 47 st.

7/3– **JOKs resa till USA och Kanada år 2005** redovisades med en **videofilm** producerad av **Angelica Aronsson**. **Stig Holmstedt** och **Henrik Waldenström** kompletterade. Antal deltagare: 35 st.

3/10– **Fågelfaunan i Östafrika - Anders Bjärvall**. Antal deltagare: 60 st = **tangerat deltagarrekord**.

7/11– **Japan** - några JOKares resa redovisades med bl a videofilm av **Lars Frankenberg** och **Stig Holmstedt**. Antal deltagare: 51 st .

Samtliga innekvällar under år 2006 genomfördes med föredragshållare/bildvisare som är medlemmar i JOK.

Att det inom klubben finns så många duktiga fotografer, som dessutom generöst bjuder på sina verk, är naturligtvis glädjande. Detta upplevs givetvis som en extra styrka och en stor förmån för vår klubbs verksamhet.

Ett tack till **Lena Radler** och **Johan Wallin**, som under året varit JOKs ”innekvällsvårdar”, vilket inneburit att dessa ansvarat för att fixa föredragshållare och inte minst sett till att det funnits ”gratis-fika”, åt alla mötesdeltagare. Ett tack även till **Bengt Sundberg**, som ansvarat för lokalen, samt till **Rikard Dahlén** som sett till att vi fått låna denna av Sollentuna kommun.

Sammanställning/utveckling av antalet besökare vid JOKs innekvällar under de senaste tio åren:

1997 – 100 deltagare

1998 – 115 deltagare

1999 – 125 deltagare

2000 – 114 deltagare

2001 – 112 deltagare

2002 – 177 deltagare

2003 – 153 deltagare

2004 – 192 deltagare

2005 – 190 deltagare

2006 – 193 deltagare (= nytt årsrekord)

Väl mött till vårens innekvällar vilka presenteras i JOKs vårprogram, som du finner längre bak i detta JOK-blad.

KVÄLLSEXKURSIONER VID SÄBY STRANDÄNG

Under våren 2005 arrangerade JOK fyra kvällsexkursioner vid Säby strandäng och då deltog 20-30 personer vid varje tillfälle.

Våren 2006 genomfördes inga exkursioner, men **under våren 2007 återkommer JOK med kvällsvandringarna vid Säby strandäng.**

En förhoppning är att intresset för denna kvällsaktivitet består och att vi t o m kanske kan lyckas förstärka detta genom t ex en utökad annonsering.

Tommy Eriksson är chefsguide, men för att vandringarna skall bli så lyckade som möjligt är det av stort värde om flera av klubbens medlemmar kan ställa upp och assistera honom.

Alla JOKare är givetvis mycket välkomna till kvällsvandringarna som dock, i likhet med under våren 2005, främst kommer att rikta sig till nybörjare.

JOKs kvällsvandringar vid Säby strandäng redovisas även i JOKs vårprogram.

Kvällsexkursionerna genomförs torsdagarna den **19/4, 26/4, 3/5 och 10/5** med start kl 18:00 från Säby gårds parkering.

INBJUDAN TILL VASSRÖJNING PÅ SÄBY STRANDÄNG - lördag den 10/2 2007

JOK fortsätter traditionsenligt, förhoppningsvis med samma iver som tidigare, med sin årliga naturvårdsinsats vid Säby strandäng. Liksom tidigare går denna ut på att underhålla, d v s vass- och slyröja öarna utanför strandängen. Målsättningen är som vanligt att försöka skapa lämpliga boplatser för den skrattnåskoloni, fortfarande en av landets 5-10 största, som årligen häckat på lokalen sedan den framgångsrika restaureringen av området genomfördes i mitten av 1990-talet.

Med en bibehållen skrattnåskoloni vid Säby strandäng gynnas dessutom flera andra arter av områdets sjö- och våtmarksfåglar.

För att lyckas genomföra vassröjningen krävs givetvis ett stycke ansträngning och därför finns som alltid en förhoppning om att så många som möjligt har möjlighet och lust att ställa upp och dela på detta arbete.

Ju fler vi blir, ju enklare når vi fram till ett bra resultat.

Uppslutningen har under de nio år som JOK kämpat på strandängen hittills alltid varit imponerande stort. Förhoppningsvis består detta intresse liksom känslan av att försöka bevara Säby strandäng i ett så bra skick som möjligt.

JOK kommer som vanligt att få låna liar från Järfälla och Sollentuna kommun. Dessutom inhandlade JOK för några år sedan fyra st liar för att användas vid denna typ av verksamhet.

EXTRA RÖJNINGSDAGAR VID SÄBY STRANDÄNG

I likhet med de senaste vintrarna kommer JOK att försöka genomföra extra vassröjningsdagar vid Säby strandäng.

Dessa insatser, vilka utgör en viktig komplettering till den stora vassröjningsdagen (10/2), har hittills visat sig mycket värdefulla för att nå det goda resultat som vi vant oss vid att JOK fixar vid strandängen.

För att vassröjningen ute på öarna skall kunna genomföras på ett säkert sätt, finns det självklart önskemål om att isförhållandet blir tillräckligt bra, så att ofrivilliga bad undviks.

Det är ju svårt att skriva ett avtal om säkra isförhållanden med Kung Bore, men hittills har han ställt upp ganska så bra på vår sida.

Dock finns några få undantag, som vi helst inte ser upprepade.

Information och påminnelse om JOKs naturvårdsdag på Säby strandäng presenteras även på JOKs hemsida ("Anslagstavlan"), då den "stora dagen" närmar sig.

**Väl mött på Säby strandäng
lördagen den 10/2 2007.
Arbetet startar kl 9 och be-
räknas pågå fram till ca kl 14.**

PS 1: Det är givetvis mycket värdefullt att du, som endast har möjlighet att medverka under en kortare del av dagen, ändå försöker hinna med och bidra med ett kortare arbetspass på strandängen. Ingen av oss orkar stå och lia timmar i sträck och därför krävs avbytare vid verktygen för att vi skall nå det resultat som vi eftersträvar.

PS 2: JOK bjuder som vanligt på korv som vi tillsammans grillar över öppen eld.

Frågor angående vassröjningen kan ställas till Olle Bernard tel: 580 37 257, 070 340 5883.

Får vi tillräckligt med kyla, som ger oss säkra isar redan under december – januari, kommer inbjudan till s k extra vassröjningar ske så snart som förhållandena så medger.

Information med tider o s v presenteras på JOKs hemsida ("Anslagstavlan").

Är du intresserad av, och önskar medverka vid dessa extra vassröjningsdagar, får du gärna kontakta Olle B (580 37 257).

FÅGELRAPPORT 2006

Arbetet med "Fågelrapporten 2006" för norra Järvafältet pågår.

Har du möjligen några intressanta observationer som ännu inte skrivits in på rapportsystemet "Svalan", eller som du har skrivit in en tid efter det att observationen gjorts, är det värdefullt om du meddelar detta snarast till Olle B tel 08-580 37 257.

MILITÄREN VILL AVSLUTA PROJEKTILRÖJNINGEN PÅ JÄRVAFÄLTET, VILKET PÅVERKAR NATURRESERVATETS UNDERHÅLL/SKÖTSELPLAN

Under år 2006 har JOK nåtts av den negativa informationen om att militären vill avsluta sin mångåriga projektilröjning på Järvafältet.

Som väl alla känner till har ju stora delar av Järvafältets naturreservat tidigare utgjort ett militärt övningsområde. Denna militära verksamhet uppvisar i dagsläget, lång tid efter att militären avslutat skjutaktiviteterna i området, både en fram- och baksida.

Framsidan kan ju beskrivas som att utan militärens mångåriga aktiviteter i området hade sannolikt stora delar av det nuvarande naturreservatet i dag varit bebyggt.

Baksidan, d v s den negativa delen, är att det fortfarande finns ett antal projektiler kvar i markerna. Enligt militären kan några av dessa fortfarande vara explosiva och därmed utgöra en olycksrisk.

Hittills har, enligt undertecknads kännedom, aldrig någon olycka skett som vare sig drabbat reservatsbesökare eller något av alla de betande djur, vilka under mängder av år rört sig i markerna.

Man skall givetvis inte negligera militärens varning om att det fortfarande finns farliga projektiler i området och ett önskemål är naturligtvis att samtliga av dessa spåras upp och avlägsnas av expertis på denna verksamhet.

Eftersom projektilröjningen är kostsam vill militären upphöra med denna så snart som möjligt, något som man under år 2006 framfört till bl a Järfälla och Sollentuna kommun.

I samband med militärens önskade avslut av projektilröjningen framför man krav/rekommendationer till kommunerna på att dessa i framtiden inte bör utföra några typer av markarbeten inom det gamla övningsområdet, d v s stora delar av det nuvarande naturreservatet.

Militärens krav/rekommendationer påverkar tyvärr naturreservatets skötselplan. För att t ex kunna genomföra underhåll av Säbysjöns våtmarker med maskiner, samt t ex även driva jordbruket vid Bögs gård, krävs förmodligen nya markundersökningar. Eftersom militären inte längre önskar medverka och/eller bekosta sådana, får man räkna med att dessa arbeten inklusive utgifterna för dessa, hamnar på aktuella kommuners budget.

En sådan utveckling ser definitivt inte positiv ut. Naturreservatsbudgetar är ofta mycket snålt tilltagna och om man dessutom belastar sådana med projektilröjningskostnader kan detta tyvärr leda till att kommunerna tvingas avstå från t ex underhåll av våtmarker där maskiner krävs.

Sista ordet har väl inte sagts i denna knepiga fråga, och vi hoppas ändå på en snabb och vettig lösning på problemet.

TYVÄRR UTEBLEV HÖSTENS MASKINARBETEN PÅ SÄBY STRANDÄNG

Järfälla kommun hade inför hösten 2006 utlovat ett underhåll med maskiner på Säby strandäng. Pengar fanns avsatta för den planerade insatsen, men p g a främst två anledningar kunde denna inte genomföras.

En av orsakerna var för hög arbetsbelastning hos kommunens tjänstemän så att tillräckligt med tid inte kunde skapas för att genomföra upphandlingen av maskinarbetena.

Den andra orsaken utgörs av militärens rekommendationer att inte bearbeta t ex Säbysjöns våtmarker med maskiner. Detta p g a olycksrisken vid påträffande av gamla projektiler, som fortfarande kan vara explosiva.

JOK hoppas givetvis på att dessa problem snabbt avklaras så att nödvändiga arbetsinsatser med maskiner för att underhålla strandängen kan genomföras redan under hösten 2007.

IGELBÄCKENS KULTURRESERVAT I STOCKHOLM

Källa: Gunilla Hjort, Stockholms Miljöförvaltning

Det nya kulturreservatet, beläget mellan Akalla-vägen och Kymplingelänken, skapar bl a ett mycket värdefullt och sedan åtskilliga år tillbaka efterlängtat skydd av Igelbäcken.

Enligt Stockholms kommuns skötselplan för det nya reservatet skall man bl a neandra en del av Igelbäcken samt utföra tre nya våtmarker i anslutning till denna.

Av de tre våtmarkerna, benämnda Skogvaktarkärret, Hästa damm och Ärvinge träsk, har Stockholms kommun valt att inleda våtmarksprojektet med att bygga de två först uppräknade.

Tyvär har ännu inte någon definitiv tidplan presenterats för projektet, men vi hoppas givetvis på att detta åtminstone kommer igång, och allra helst färdigställs, under innevarande vinter. För det aktuella projektet, med de två våtmarkerna och neandringen av Igelbäcken, skall pengar finnas avsatta från den tidigare utdelade sk "Miljömiljarden".

Skogvaktarkärret

Våtmarken Skogsvaktarkärret, beläget alldeles norr om Kymplingelänken, skall utformas med hänsyn till betesdjur (kor) och är av typen öppen damm med en permanent men varierande vattenyta. Dammen skall innehålla grunda öar i relativt stora grunda våtmarkszoner.

Totalt upptar Skogsvaktarkärrets våtmark en yta på ca 3000 m². Av denna yta utgörs nästan hela delen (ca 2900 m²) av vattenyta. Vattenvolymen i kärret blir ca 2200 m³ och medelvattendjupet 0,7 meter.

Vattenmängden i Skogsvaktarkärret skall i princip helt skapas av det vatten som erhålls från kärrets sk nederbörsområde.

Inget vatten kommer enligt planerna att tillföras kärret från Igelbäcken.

Vattnets strömriktning blir i stället från kärret ned till Igelbäcken och för att lösa detta kommer ett reglerbart dämme att byggas mellan kärret och bäcken.

Under torra sommarperioder säkerställs ett kontinuerligt flöde av vatten till Skogsvaktarkärret genom att det skapas möjlighet att tillföra små flöden av färskvatten i kärret.

Skogsvaktarkärret skall utformas så att detta kan bidra till reningen av det aktuella nederbörsområdets vatten, även om detta inte är ett huvudsyfte med våtmarken.

Ur fågelsynpunkt finns en förhoppning om att t ex något par tofsvipa och enkelbeckasin försöker häcka vid kärret.

För närvarande upplevs det dock som att området innehåller för mycket höga träd, vilket därmed minskar lämplig area för vipor och beckasiner att häcka på.

En förhoppning är därför att en kompletterande avverkning vid kärret, och dess omedelbara närhet, utförs så snart som möjligt.

Hästa damm

Våtmarken vid Hästa damm, belägen mellan Igelbäcken och Granholmstippen, är av typen öppen damm med en permanent men varierande vattenyta som innehåller en ö, en djuphåla och grunda våtmarkszoner runt dammens kanter.

Totalt upptar våtmarken ca 2000 m² och erhåller ungefär följande dimensioner; Vattenyta ca 1500 m², vattenvolym ca 900 m³ och medelvattendjup ca 0.6 meter.

Även Hästa damm får ett reglerbart dämme.

Specifikt för Hästa damm är att den skall anpassas till att bli en levnadsplats för grodor och naturligtvis också bidra till en ökad biologisk mångfald.

Detta kommer att skapas genom att dammen utformas med bl a omväxlande vattendjup och ett flertal vikar.

Vi får väl hoppas på att inte bara grodor kommer att trivas vid Hästa damm utan att också ett antal fågelarter söker sig till dammen.

Hästa damm är också dimensionerad och utformad för att ge en reningseffekt.

Vi får innerligt hoppas på att följande trista text, som hämtats från Sveriges Ornitologiska Förenings hemsida den 18/11 2006, inte river upp beslutet om, eller på annat sätt påverkar utvecklingen för Igelbäckens kultur- och naturreservat:

"Miljön inte längre helig – tillväxten är viktigare säger Stockholms nya miljöborgarråd, Ulla Hamilton (DN 18/11 '06).

Nu bantas Stockholms miljöförvaltning och bildandet av nya naturreservat stoppas."

BARKARBYFÄLTETS UTBYGGNAD

I det förra numret av JOK-bladet (sept. -06) informerades det om att byggnationen av Flottiljområdets första villor (6 st) påbörjats, och detta på bergshöjden bakom IKEA.

Under hösten har byggnadsarbetena fortsatt, och enligt den nu aktuella reklamskylten för projektet framgår att det på höjden bakom IKEA, numera döpt till Säby kulle, skall man ha 31 st småhus inflyttningsklara under år 2007.

I området närmare flygfältet har man redan färdigställt flera gator, som t o m försetts med trafikskyltar och skyltar med gatunamn. Detta område, beläget alldeles norr om flygfältet, utgör delar av "Byggnadsetapp 1" som i sin helhet skall vara färdigställd år 2008.

I Järfälla kommun genomfördes ett maktskifte vid höstens val, men detta kommer sannolikt inte att skapa några stora förändringar i den planerade utbyggnaden av Barkarbyfältet.

Alliansens största parti vill ersätta flera av hyreshusen med villor/småhusbebyggelse vilket medför att antalet boende i området blir något färre än vad den tidigare politiska majoriteten planerat.

Ett av de andra "Allianspartierna" vill avvakta med utbyggnaden och ett annat kan t o m tänka sig att avstå från denna.

I praktiken får vi nog ändå ställa in oss på en omfattande utbyggnad av det gamla flygfältet, som i stort överensstämmer med tidigare redovisade planer.

Möjligen kan vi hoppas på en viss förskjutning i tidplanen.

Det finns nog egentligen inget annat alternativ än att försöka gilla läget.

Man skulle kanske ta och köpa sig en kåk på Säby kulle, närmare toppen på Järvafältet lär man väl aldrig komma .

KOMMUNERNAS PLANERADE NATURVÅRDSARBETEN

Järfälla och Sollentuna kommun planerar att under vintern 2006-07 genomföra flera viktiga naturvårdsarbeten.

Järfälla kommun

I 30-meterskärret kommer även i år utföras slyröjning. Det mera omfattande arbetet med att ta bort i princip allt sly och därmed färdigrestaurera kärret är egentligen slutfört. Vad som återstår är att under några vintrar underhålla detta arbete genom att avlägsna alla nyuppvuxna årsskott. Så småningom kommer de betande djuren att sköta detta, men så här nära inpå avverkningen är antalet årsskott så rikligt att kompletterande resurser måste sättas in.

Järfälla kommun har även utlovat att försöka hjälpa till med vass- och slyröjningen på **Säby strandäng**. Detta avser främst den höga växtlighet som befinner sig inne på strandängen, d v s närmast sjön utefter den s k blå bården. Här har de betande djuren alltid svårt att nå ut och utföra ett effektivt bete p g a dålig bärighet/ för sank mark. Eftersom inga lämpliga maskiner utnyttjades till detta arbete under den gångna hösten, måste andra resurser, d v s manuell röjning anlitas.

Sollentuna kommun

Vid sydvästra delen av Ravalen planeras i likhet med tidigare ett underhåll, som innebär att man

sly- och vassröjer den befintliga strandängen. På strandängen betar kreatur som förhoppningsvis utför en stor del av röjningsjobbet.

Det årliga underhållet av strandängen har till mål att få t ex tofsvipor, enkelbeckasiner och möjligen också gulärlor att häcka på lokalen. Sollentuna kommun kommer även i år att försöka vassröja den ö som ligger direkt utanför den aktuella strandängen.

Om så erfordras, d v s om inte hästarna betat tillräckligt hårt, kommer Sollentuna kommun att genomföra kompletterande sly- och vassröjning vid **Bögs våtmark**.

Isförhållandet påverkar

Samtliga av ovan redovisade röjningsarbeten, liksom JOKs planerade insatser vid Säby strandäng, kräver goda isförhållanden. Utan säkra isar blir det tyvärr i princip omöjligt att utföra de planerade och önskade röjningarna.

Hur uteblivna röjningar skulle påverka de aktuella våtmarkernas fågelfauna är svårt att sias om. Mest kritiskt är det nog vid Säby strandäng, där skrattnåsar utan vassröjning kan få det svårt att känna igen sig och därmed hitta tillräckligt med lämpliga boplatser. Får inte alla måsar plats väljer kanske hela kolonin att lämna strandängen, något som i så fall definitivt skulle innebära en mycket stor förlust för områdets fågelfauna.

BRA HÖSTSTRÄCK ÖVER NORRA JÄRVA ÄVEN ÅR 2006

Eftersom det under hösten 2005 observerades ett höststräck av aldrig tidigare skådad storlek över norra Järvafältet, med rekordantal för bl a nästan samtliga av de rovfåglar som normalt sträcker över området, var det med viss tvekan höstens sträckräkning inleddes i augusti. Att ens komma upp i närheten av 2005 års siffror kändes nästan omöjligt och att i så fall få uppleva två bra sträckhöstar på rad verkade inte heller vara normalt eller särskilt troligt. Då vi dessutom nåddes av uppgifter om att häckningsresultatet för t ex fjällvråkar under sommaren 2006 var mycket klen, verkade det uppenbart att höststräcket i vår del av landet inte skulle bli särskilt imponerande.

Till all lycka visade det sig dock att höststräcket över norra Järvafältet inte alls blev så dåligt som många av oss befarat.

I stället noterades det mycket bra resultat för flera arter och för några av dessa, som t ex spetsbergsgås, bläsgås, blå kärrhök och ormvråk, t o m nya rekordsiffror.

I likhet med tidigare år har nästan samtliga sträckobservationer gjorts vid 30-meterskärret, Älgkärrstippen och Fornborgsberget.

I följande sammanställning, där några av höstens intressantaste sträcksiffror redovisas, har givetvis dubbelräkningar försökt undvikas. Fåglar som vi vet eller bedömt ha passerat både Fornborgsberget och 30-meterskärret har naturligtvis bara räknats en gång.

Spetsbergsgås

Arten har under åren utgjort en stor raritet i området och Järvafältets första fynd av spetsbergsgås noterades år 1996.

Antalet observationer av spetsbergsgäss har under 2000-talet uppvisat en trevligt positiv trend.

Under hösten 2006 observerades totalt 5 st sträckande spetsbergsgäss, vilket är den **största årssumma** som rapporterats för området.

Samtliga observationer av spetsbergsgås på norra Järvafältet:

1996.09.28: 1 ex. sträckte över Älgkärrstippen.

1999.09.20: 1 ex. sträckte över Säbysjön.

2003.09.26: 1 ex. sträckte Fornborgsberget.

2003.10.14: 3 ex. sträckte Fornborgsberget.

2004.03.16: 1 ex. sträckte över Barkarbyfältet.

2004.03.17: 2 ex. sträckte Fornborgsberget.

2006.09.15: 1 ex. sträckte över 30-meterskärret.

2006.03.10: 1 ex. sträckte över 30-meterskärret.

2006.10.15: 1 ex. sträckte över Älgkärrstippen.

2006.10.17: 2 ex. sträckte över 30-meterskärret.

Bläsgås

Eftersom bläsgäss alltid varit relativt sällsynt observerade på norra Järva är **höstens stora antal med 63 ex.** verkligen positivt.

Detta då i synnerhet med bakgrunden av att det under åren 1984-2005 sammanlagt observerats totalt 39 st bläsgäss i området.

Tillsammans med vårens 7 st sträckande bläsgäss kan ett **nytt årsrekord med totalt 70 st bläsgäss** redovisas för norra Järva.

Höstens största grupp bestod av 37 st bläsgäss som sträckte över Älgkärrstippen den 22/10.

Detta utgör därmed den största grupp av arten som observerats över området.

Prutgås

Endast vid ett tillfälle tidigare har det i samband med höststräcket observerats sträckande prutgäss över norra Järvafältet. Detta skedde 1998 då en grupp med ca 100 st prutgäss passerade över Barkarbyfältet den 19/9. Även dagen därpå (20/9) sträckte en grupp med ca 200 prutgäss över Älgkärrstippen.

Noterbart är att det den 19-20/9 1998 sträckte ett extremt antal prutgäss över inlandet. Vid t ex Hjälstaviken sträckte ca 700 ex. den 19/9.

Under några få dagar hösten 2006 valde återigen flera grupper med prutgäss att sträcka över inlandet och den 30/9 observerades en grupp med ca 150 st prutgäss över Fornborgsberget, 30-meterskärret och Ursvik.

Observationerna av prutgäss 1998 och 2006 utgör hittills de enda observationerna av arten på norra Järvafältet.

På södra delen av Järvafältet sågs en rastande prutgås år 1997.

Salskrake

Arten väljer varje höst att rasta med några individer i områdets sjöar. Hittills har det främst varit Säbysjön som lockat salskrakarna, men under den gångna hösten har salskrakar dessutom setts rasta i både Ravalen och Översjön.

Den 5/11 rastade **8 st salskrakar** i norra delen av Säbysjön och extra anmärkningsvärd är observationen av en grupp med **11 st salskrakar** som sågs flyga förbi Säbysjöns fågeltorn den 19/10.

Dessa båda trevliga observationer av salskrakar under hösten 2006 utgör de **största samlingarna av arten** som noterats i området.

Blå kärrhök

Under hösten observerades **60-65 st** sträckande blå kärrhökar över norra Järvafältet, vilket utgör nytt rekord för området.

Tidigare bästa noteringar är ca 60 st år 2005, 40 st år 2004, 36 st år 2003 samt 23 st sträckande blå kärrhökar år 2001.

Bästa sträckdag för arten blev den 1/10 då 6 ex. sträckte över 30-meterskärret.

Sparvhök

Under perioden 26/8 - 19/11 sträckte ca 570 sparvhökar över området.

Antalet är rejält stort och sannolikt endast slaget av 2005 års resultat, då minst 750 sparvhökar passerade över norra Järva.

Hösten bästa sträckdag noterades den 6/10 då 78 st sparvhökar sträckte över 30-meterskärret.

Ormvråk

För ormvråkar noterades även i år ett rekordartat sträck och det totala antalet som sågs sträcka över norra Järvafältet var **minst 765 st**, vilket t o m är 10 st fler än under rekordåret 2005.

Sträckdagar med > 50 sträckande ormvråkar:

30/9 66 ex. sträckte över Fornborgsberget.

5/10 95 ex. sträckte över 30-meterskärret.

6/10 114 ex. sträckte över 30-meterskärret.

8/10 80 ex. sträckte över 30-meterskärret.

8/10 51 ex. sträckte över Fornborgsberget.

9/10 106 ex. sträckte över Fornborgsberget.

Fjällvråk

Vid rekordåret 2005 sträckte under hösten ca 115 st fjällvråkar över norra Järva, vilket då nästan fördubblade tidigare bästa notering. Under den gångna hösten sträckte **75-80 st fjällvråkar**, som därmed utgör den näst högsta sträcksiffran för området.

Stenfalk

Under hösten 2005 sattes kanske ett oslagbart rekord för sträckande stenfalkar över norra Järva. Då passerade 30 st stenfalkar över området under höststräcket, vilket var tre gånger så många som någonsin tidigare noterats.

Hösten 2006 noterades dock för ett mycket bra resultat, eftersom det då observerades 16 st sträckande stenfalkar, vilket är den näst högsta höststräcksiffran som redovisats för området.

Antalet höstobservationer av stenfalk under 2000-talet:

2000- 6 ex, 2001- 6 ex, 2002- 4 ex, 2003- 8 ex, 2004- 10 ex, **2005- 37 ex och 2006- 16 st.**

Totalt sågs under år 2006 23 st stenfalkar, vilket därmed utgör det nästa bästa året för arten.

Pilgrimsfalk

Arten har under de senaste decennierna uppvisat en mycket positiv utveckling i vårt land, främst p g a ett omfattande och lyckat räddningsarbete, vilket medfört att chansen till att få se pilgrimsfalkar vid Järvafältet stadigt ökat.

Under hösten 2006 observerades 10 st sträckande pilgrimsfalkar över norra Järva, vilket är åtta färre än noteringen för rekordåret 2005.

Adderar man den gångna höstens 10 observationer med vårens 5 obsar av pilgrimsfalk upptäcker man att antalet observationer (15 st) under år 2006 är det näst högsta som noterats. Endast år 2005 var bättre då 23 st pilgrimsfalkar sträckte över norra Järva.

Brun glada

Under hösten kunde vi glädja oss åt 3:e fyndet av brun glada på Järvafältet i och med att 1 ex. sträckte över 30-meterskärret den 30/8.

Under våren 2006 noterades fynd nr 2 för området av brun glada; 1 ex. över 30-meterskärret och Säbysjön den 15/5.

Kungsörn

Under den gångna hösten har hittills (30/11) följande kungsörnar (2 st) sträckt över området.

23/9 1 ex. ung sträckte över Fornborgsberget, Älgkärrstippen, Säbysjön och Barkarbyfältet.

7/11 1 ex. sträckte över 30-meterskärret, Säbysjön och vidare över Jakobsberg.

Under höstarna 2003 och 2005 observerades 9 st resp. 5 st kungsörnar på norra Järva, vilket är de högsta höstsiffror som hittills noterats för området.

Trana

Även denna höst valde tranorna att under en enda dag i stort antal passera vår del av landet. Tyvärr tycks det som att många av de tranor som i år passerade den aktuella dagen (9/10) sträckte lite för långt norr om vårt område, för att vi skulle få in dessa i våra sträcksiffror. Den 9/10, som således blev höstens stora trandag, sågs dock ändå ca 700 tranor sträcka förbi Fornborgsberget.

De senaste årens stora trandagar:

2003.10.12: ca 800 ex. sträckte över Ravalen.

2004.10.09: ca 800 ex. sträckte över

Älgkärrstippen.

2005.10.15: 1130 st sträckte över 30-meterskärret.

2006.10.09: ca 700 ex. sträckte över Fornborgsberget.

Bo- och bergfink

Bo- och bergfinksträcket över norra Järvafältet är sedan flera år tillbaka relativt välbevakat. Räkningar har främst genomförts under de dagar som ett mera omfattande finksträck noterats. Ett sträck som helst bör pågå under större delen av dagen, och inte bara under morgontimmarna, för att ge spännande höga sträcksiffror. Under hösten 2006 fick vi tyvärr inte uppleva några riktigt bra finkdagar.

Den största antalet noterades vid 30-meterskärret den 10/10 då ca 3500 st bo- och bergfinkar passerade över lokalen.

Detta är en lägre dagssumma än normalt och orsaken till detta är svårt att uttala sig om.

Kanske är det så enkelt att finkarna denna höst valt annan sträckväg på grund av t ex väder, vindar eller födotillgång under sträckvägen.

SLAGUGGLA ALLDELES NORR OM JÄRVAFÄLTET

I början av oktober upptäcktes en slaguggla i Upplands-Väsby, närmare bestämt vid köpcentrat "Infra-City", beläget alldeles intill E4.

Från Fornborgsberget vid Ravalen har man tämligen fri sikt till det stora hotellet i "Infra-City", men att upptäcka en slaguggla, som visserligen hade parkerat på ett hustak, upplevs kanske ändå som lite av överkurs.

Inte ens "Mattesborgens" bergmästare, med välkänt god falkblick, tycks ha klarat av detta.

Slagugglans upptäckt i Upplands-Väsby, bara några kilometer norr om JOKs arbetsområde,

bevisar att arten inte bör vara någon omöjlighet att få se på Järvafältet.

Den aktuella slagugglan var vid upptäckten tyvärr i ganska dåligt skick, men efter ungefär en månads vård hos "Katastrofhjälpen för fåglar och vilt" på Ekerö släpptes ugglan ut i Runsaområdet.

Eftersom inte heller denna plats är så särskilt avlägsen från Järvafältet kan en JOKares frågeställning inte bli annat än följande: Var är slagugglan just nu? Kan den befinna sig på Järvafältet? Varför inte? Definitivt ingen omöjlighet.

Svar på slagugglefrågorna finns på sida 12.

DÖD TORNFALK UPPHITTAD

(Fakta lämnat av K-E Fridzén)

I slutet av maj upphittades en död tornfalk (gammal hane) på marken alldeles nedanför den av JOK för många år sedan uppsatta tornfalksholken mellan flygfältet och E18.

Eftersom det i år genomfördes en lyckad häckning i den aktuella holken, är det lite av ett mysterium var den döda tornfalkshanen egentligen hörde hemma.

Vid tidpunkten för upptäckten av den döda tornfalken hade förmodligen holkens par redan ungar, och under matningsperioden fanns en annan hane på lokalen som medverkade vid matningen av holkens ungar.

Den aktuella holkens tornfalksungar, en stor kull med 5 st ungar, ringmärktes den 13/6.

Då tornfalkshanen hittades saknades huvudet, men i övrigt var den i vad man brukar säga s k gott skick. Något djur hade ätit lite på halsen och bröstet, men om det var samma djur som dödat och därefter ätit av falken är omöjligt att ens försöka spekulera i. Det skall ju inte heller uteslutas att tornfalken kan ha drabbats av en naturlig död eller t ex förolyckats i samband med jakt.

Det har lyckligtvis inte framkommit något som kan tyda på att tornfalken blivit skjuten, och man hoppas naturligtvis innerligt på att så inte var fallet.

Tornfalkshanen var inte ringmärkt och därmed saknas t ex uppgifter om ålder och födelseplats.

STORA FISKAR SKRÄMMER SMÅ DOPPINGAR INTE BARA PÅ JÄRVAFÄLTET

Efter den omfattande fiskdöden vintern 2002-03 valde mycket överraskande smådoppingar att under de närmaste tre åren häcka med flera par i Ravalen och Säbysjön.

Eftersom smådoppingar aldrig tidigare häckat vid någon av dessa sjöar undrade man naturligtvis varför doppingarna nu helt plötsligt sökte sig hit, och detta med flera par i de båda sjöarna. Det är nog tveklöst så att fiskdöden utgjorde den definitiva orsaken till att doppingarna visade intresse för våra sjöar.

Fiskdöden, där både gäddor och mängder med annan fisk strök med p g a syrebrist, orsakas i huvudsak av lång isläggning och drabbar då och då grunda slättsjöar av den typ som Ravalen och Säbysjön tillhör.

I "våra" sjöar var det främst smådopping som gynnades av fiskdöden, men även svarthakedopping återkom vid samma tidpunkt till norra Järvafältet efter över tio års frånvaro.

Under sommaren 2006 kan man nog anse att fiskstammen repat sig till mycket stor del, vilket omedelbart påverkade smådoppingarna, som då nästan samtliga valde att lämna både Ravalen och Säbysjön som häckfågel. Endast en häckning noterades -06 (Ravalen).

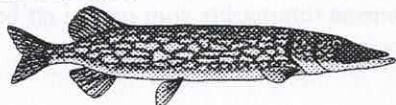
Enligt en artikel i "Fågelvännen" 3/2006 berättar man om att Hornborgasjön bottenfrös till rätt stora delar under vintern 2005-06. Detta drabbade givetvis sjöns fiskbestånd och man uppger att förekomsten av gädda decimerades rejält.

Precis som vid Ravalen och Säbysjön konstaterade man att fiskdöden gynnade Hornborgasjöns mindre doppingarter.

Detta resulterade i att man under den gångna sommaren fick uppleva hur stammen av svart-halsade doppingar formligen exploderade i Hornborgasjön.

Totalt valde 145 par svarthalsade doppingar att häcka vid sjön, vilket är det största antal som någonsin noterats i sjön.

Häckningsframgången blev bra med många svarthalsade ungar på vingarna och denna framgång kopplas till mycket stor del på gäddornas frånvaro.

Hur skall vi kunna behålla smådopping som häckningsart på norra Järvafältet?

Att lyckas rädda smådoppingarna kvar i Ravalen och Säbysjön är nog omöjligt, eftersom det är uteslutet och förmodligen olagligt att försöka styra fiskbeståndet så att detta skulle gynna smådoppingarna.

Vi får nog även i framtiden nöja oss med att endast få uppleva häckande smådoppingar i våra sjöar efter vintrar som slaget ut en stor del av sjöarnas fiskbestånd.

Det finns emellertid några sjöar/våtmarker som förhoppningsvis kan rädda kvar smådoppingarna på norra Järvafältet.

Sjön som avses är Djupan och våtmarken är Väsby sjöäng.

Vid Djupan konstaterades en lyckad häckning år 2005 och även i år (2006) fanns smådoppingar på lokalen. Årets häckningsresultat är tyvärr okänt, mest beroende på att sjön är så förtvivat svårinventerad. Man kan bara hoppas på att Djupans doppingar lyckades bra även detta år.

Under den gångna häckningssäsongen konstaterades en lyckad häckning vid Väsby sjöäng - t o m två par fanns under en längre tid på lokalen.

Vid Väsby sjöäng försökte smådoppingar även häcka åren 1999 och 2000.

Förhoppningen om att smådoppingarna möjligen kan räddas kvar på norra Järvafältet, genom att dessa väljer att fortsätta försöka häcka i Djupan och vid Väsby sjöäng, bygger på att det i princip saknas fisk vid dessa båda lokaler. Definitivt finns det inga stora glupska gäddor i dessa små vatten, som kan utgöra ett hot mot smådoppingarna.

Man kan naturligtvis ställa sig frågan om det finns några möjligheter att förbättra situationen för "våra" smådoppingar.

Vid områdets stora sjöar är det nog svårt att göra några förändringar, men i de små vatten, som Djupan och Väsby sjöäng, kan det kanske finnas någon typ av åtgärd som skulle gynna smådoppingarna.

Har du några förslag på detta får du gärna kontakta JOK-bladet.

Gammalgäddan, ett stort hot mot smådoppingar.

SLAGUGGLA – NY ART PÅ JÄRVAFÄLTET

Sent på eftermiddagen den 30/11, precis innan pressläggning av detta JOK-blad, upptäckte Tommy Eriksson en slaguggla sittande på en staketstolpe vid motorkrossbanan i Hägerstaland. Efter några minuter flög ugglan ut över krossbanan, men tycktes stanna kvar i området. Eftersök genomfördes av flera JOKare, men

tyvärr utan framgång. Mörkret gjorde ju inte letandet direkt enklare.

Slaguggla har aldrig tidigare observerats på Järvafältet och blev därmed art nr 258 i detta område. På norra delen av Järvafältet har 251 arter observerats.
(Utgör 4:e fyndet i Stockholms rapportområde)

EN VIT HÄGER – 2007 ÅRS MÅLART PÅ JÄRVAFÄLTET

Eftersom det hittills inte har observerats någon av de "möjliga" vita hägerarterna på Järvafältet, tycker nog många, och inte minst undertecknad, att det verkligen är på tiden att vi äntligen får anledning att glädja oss åt detta.

Av de tre möjliga hägerarterna är det **ägretthäger** som observerats flest gånger i Stockholmsområdet.

Arten sågs t ex vid Angarn 1988.05.17 (upptäckare L Imby), 1998.05.23, 2001.05.28 och 2004.05.21.

Ägretthäger har vid flera tillfällen även observerats vid Hjälstaviken.

Silkeshäger är en betydligt större raritet i vår del av landet och bara observerad vid något enda tillfälle i Uppland/Södermanland.

Den tredje möjliga vita hägerarten är **kohäger**, vilken fortfarande utgör en s k superraritet med totalt bara några mycket få fynd i Sverige. Kohäger har närmast Järvafältet observerats i Nyköping och på Åland.

Således är den av de vita hägrarna, som vi sannolikt har allra störst chans att få se på Järvafältet, **ägretthäger**.

Den mest sköna **drömobsen** av vita hägrar skulle däremot, åtminstone enligt redaktör's uppfattning, vara att få upptäcka en **kohäger** födosökande bland **highlandcattlekorna** i **30-meterskärret**. Om denna dessutom hade vänligheten att stanna kvar på lokalen i flera dagar, skulle succén vara given.

Denna drömobst stannar nog tyvärr vid en hägring, men ett fynd av en kohäger skulle definitivt tvinga åtskilliga av Sveriges kryssare att lära sig var 30-meterskärret är beläget.

PS: En riktig s k "megararris", i form av en **rallhäger**, sågs rasta vid Lötsjön år 1977.

GOTT NYTT 2007

som förhoppningsvis ställer upp med den allra första vita hägern på Järvafältet.

JOK FORTSÄTTER ATT INVENTERA ROVFÅGLAR

JOK planerar att fortsätta med rovfågelsinventeringen, som startade år 2005, på Järvafältet. Därför är det av intresse att du som under vintern vandrar runt i området är observant på eventuella boplatser, typ rovfågelbon, och rapporterar in dessa.

Och lita inte på att någon annan gör detta.

Ansvarig för rovfågelinventeringen är **Tommy Eriksson** och därför är det till honom som du rapporterar in t ex fynd av möjliga rovfågelbon.

Tommys telefoner:
760 7715 (hem), 070 – 631 89 90 (mobil).

ÅTERFYND AV "JÄRVAFÄLTSROVFÅGLAR"

Återfynd nr 1, redovisat i JOK-blad 2/2006, utgjordes av en duvhöksunge född 2006. Denna duvhök upptäcktes den 21/8 i ett mycket dålig skick vid Studsvik (Södermanland). Fågeln bedömdes vara blind på ett öga och då den inte heller kunde flyga beslöt sakkunniga att avliva fågeln.

Återfynd nr 2 för de rovfåglar som under åren 2005 och 2006 ringmärkts på norra delen av Järvafältet noterades i slutet av november –06.

Då hittades en död sparvhök i Kallhäll, vilken i somras ringmärkts som unge i ett bo i Älgkärrsskogen.

ÖLAND 18-22/10 2006

Deltagare: Gunnar Bergqvist, Anders Elander, Harald Ehrenborg, Percy Fredriksson, Stig Holmstedt (ledare), Ragnar Lagerkvist, Anders Lindberg (ledare), Jukka Markkanen, Kjell Sahlberg, Lars Sandwall, Anders Sennmalm, Björn Sjögren och Lars Sjöström.

JOKs oktobertur 2006 till Öland blev som vanligt en succé, inte bara ornitologiskt utan också socialt och kulinariskt. Tre professionella matlag ordnade hejdundrande middagar och allra mest förnämliga var lag Percy "Tore Wretman" Fredriksson som fick till en knockoutstart bestående av en trerättare med vidhäftande upptryckt matsedel, givetvis på franska. Fantastique! Till middagarna dracks vin och öl, åtminstone i några fall av yppersta märke.

Trots festandet skådades en del fågel också. Även i detta fall blev det knockout redan första dagen med ett radband av mindre vanliga arter. *Prärielöpare* på Schäferiangarna, *brunsångare* vid Sebybadet, *alförrädare* i dammen vid Hammarby, *svarthuvad mås* vid Gräsgårds kyrka, *vitbukig prutgås* vid ett återbesök vid Sebybadet samt *svart rödstjärt* vid fågelmuséet på Södra Udden. Nog satte dessa fåglar en extra krydda på Percys anrättning.....

Efter detta var vi tvungna att hålla igen lite – inte minst för att de nya bröderna Lars Sandwall och Anders Elander inte skulle ta det för givet, att det alltid var så här och börja ställa ohemula krav inför framtida resor.

Andra dagen nöjde vi oss därför med en *adult kaspisk trut* (trutarna är alltid lika karismatiska....) på Södra Udden, ett antal *mindre sångsvanar* och ännu en *svart rödstjärt*, denna gång

egenhändigt upptäckt, på Kapelludden samt, som avslutning, en *svartbukig prutgås* vid Klinta camping i Köpingsvik. Och därmed hade vi på två dagar hängt in världens samtliga tre prutgåsraser!

Tredje dagen var ännu lugnare men vi hittade en fin och samarbetsvillig *kattuggla* i Södra Lunden samt jagade en rastlös *taigasångare* vid lundparkeringen. Den sistnämnda var en sen eftersläntare från den exempellösa landsomfattande invasionen i september och den trotsade alla försök från ivriga kryssare att låta sig bestämmas till bergstaiga.

På hemresedagen såg vi fler *mindre sångsvanar* samt en *forsärla* vid Beijershamn.

Vid Tindered hittade den alltid lika vaksamme Anders Sennmalm en hanne av *kamskrake*. På RKs magnifika inkonsekvens och dubbelmoral får dock denna ej kryssas (däremot gärna en simand som blåvingad årtå....).

Ur led är tiden, men inte JOK. Nu inriktar vi oss på att slå årets 120 arter nästa höst!

Stickan

PS. Ett rebelliskt sinnat utbrytargång hade mage att åka ned och hänga in en *rödhuivad dykand* vid Landsjön på nedvägen, men över denna insubordination låter vi dra ett glömskans förhängeDS

ALERTA JOKare BESÖKTE PÅ ÖLAND

JOKs traditionella höstexkursion hade, som framgår av exkursionsrapporten ovan, stor framgång vilken ledde fram till ett utomordentligt bra skådarresultat.

Det var inte bara JOKs "officiella" exkursion som gästade Öland, utan här finns under de intensiva skådarveckorna 41 och 42 numera alltid ett mycket stort antal JOKare.

Det är därför också särskilt trevligt att kunna få berätta om anmärkningsvärt lyckosamma och alerta insatser från JOKare.

Denna höst tycks "Steffe" Sjöquist och Michael Åkerberg varit de JOKare som allra bäst lyckades med att pricka in formtoppen lagomt till vecka 42.

Deras toppning resulterade i den suveräna upptäckten av **denna hösts enda observerade brunsångare i Sverige**. Att den rara fågeln, som gästade Sebybadet, dessutom valde att genröst visa upp sig under nästan en hel veckas tid gladdes samtliga av de skådare som besökte Öland under den aktuella perioden.

Av bara farten avslutade "Steffe" och Michael sin Ölandssejour med att hitta en *taigasångare* i Södra lunden.

Även Tommy Eriksson bidrog starkt till trevnaden på Öland genom upptäckten av en *svart-huvad mås*, som blev stationär i flera dagar.

JOK-bladet gratulerar samtliga och hoppas på att deras formtopp kvarstår för all framtid.

VAR ÄR VARFÅGELN?

När detta skrivs, alldeles i slutet av november, saknas fortfarande en av de vinterfåglar som är allra populärast och mest betittad på Järvafältet. Sedan flera decennier tillbaka har varje vinter, och detta med bara något mycket enstaka undantag, alltid en varfågel hävdats k vinterrevir i 30-meterskärret med närområde.

Hittills har tyvärr denna vinter ännu ingen stationär varfågel "parkerat" vid vare sig 30-meterskärret eller på någon annan plats på Järvafältet.

Under hösten, dvs vid sträcktid, gjordes ett mindre antal observationer av varfåglar, men ingen av dessa valde således att stanna i området.

Den normalt övervintrande varfågeln i 30-meterskärret brukar inte bara ses på denna lokal, utan också på många andra platser som t ex flygfältet, Älgkärrstippen, Djupandalen, Häger-stalund samt Säby strandäng.

Någon dramatisk förändring av biotopen, i "vår" varfågels rejält stora vinterrevir, har inte noterats under många år.

Den förändring som genomförts på senare tid är att 30-meterskärret färdigställts. Eftersom en varfågel övervintrade på denna lokal under den senaste vintern bedöms det inte som att restaurering av kärret påverkat varfågelns övervintringsmöjlighet negativt. I stället har större areal med lämpliga öppna jaktytor skapats då slyskog avlägsnats i 30-meterskärret.

Tillräckligt med lämpliga sittplatser för varfågeln bör finnas kvar, både i form av buskar och staketstolpar.

Under november regnade det betydligt mer än normalt vilket medfört att 30-meterskärret under vinterns inledning varit ganska så översvämmat. Detta har möjligen utgjort en negativ faktor för varfågeln eftersom man kan ana att en stor mängd med sork tvingats fly från det dränkta kärret.

För vattensorkar bör det däremot fungera rätt så bra.

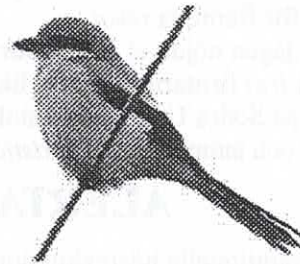
Som tidigare beskrivits så brukar ju inte "vår" varfågels vinterrevir bara bestå av 30-meterskärret, som i år kanske inte är i bästa skick för just den arten.

Övriga marker där varfågeln brukar jaga är ju intakta och därför känns det en aning trist att den populära vintergästen ännu inte hittat hit.

Att vi fortfarande saknar en stationär varfågel kan ju också bero på den hittills (slutet av nov.) mycket varma vintern, vilket kanske medfört att ett stort antal varfåglar stannat kvar norr om oss för att så småningom ge sig iväg söderut mot våra trakter.

Man kan ju innerligt hoppas på att "vår" varfågel sitter och spanar från sin utsiktsplats i 30-meterskärret när detta JOK-blad når er medlemmar, några dagar före julhelgen.

Kanske årets varfågel förvandlas till en julfågel?

MÅNGA SKÅDAR OCH RAPPORTERAR FRÅN NORRA JÄRVA

Under andra hälften av november noterades att över **200 personer** hittills i år rapporterat in **fåglar**, som man observerat på norra delen av Järvafältet, till rapportsystemet "Svalan".

Uppgiften om antalet observatörer framgår under fliken "Skådarligan" på JOKs hemsida.

Att så många skådar och dessutom lägger ner arbete på att skriva in sina obsar på "Svalan" är givetvis mycket glädjande.

Denna rapportering bidrar i allra högsta grad till att sprida informationen om den hyfsat goda fågelfauna som kan upplevas på norra Järva.

ANTAL ARTER PÅ NORRA JÄRVA ÅR 2005

Fortfarande (06.11.30) kan inte det exakta antalet arter, som observerades på norra Järvafältet under år 2005, redovisas.

Under det aktuella året rapporterades 194 arter in på rapportsystemet "Svalan", men av dessa har hittills två arter (mindre skrikörn och vattensångare) tyvärr inte godkänts av SOFs raritetskommitté.

Den dammsnäppa som observerades av Olle Westerberg på Säby strandäng den 17/5 är numera godkänd och utgör fynd nr 4 av arten på norra Järvafältet.

Totalt har därmed hittills 21 fynd av dammsnäppa gjorts i Stockholms rapportområde.

För att kunna redovisa det definitiva artantalet för år 2005 saknas för närvarande uppgift beträffande SOFs raritetskommittés bedömning av den stäpphök som observerades från Fornborgsberget den 5-6/9.

Med en **godkänd stäpphök**, kan vi summera att det observerades totalt **192 arter på norra Järvafältet under år 2005**, vilket i så fall utgör en tangeringen av rekordet från år 2000.

Med en **underkänd stäpphök** slutar antalet för år 2005 på **191 arter**, vilket inte heller är så illa eftersom det därmed utgör det näst bästa årsresultatet för området.

VINTERFÅGELMATNINGAR PÅ NORRA JÄRVA

Redan i föregående JOK-blad informerades om de två vinterfågelmatningar som JOK anordnar på norra Järvafältet.

Söder om Säbysjön arrangeras för 14:e året den ena av matningarna. Tyvärr har denna matning redan drabbats av stöld av matningsanordningar. Bedrövt och otroligt trist.

Den andra matningen, som förra vintern var placerad nära parkeringen vid Fäboda gård, är denna vinter flyttad.

Det nya läget är ca 500 m väster om Fäboda gård, alldeles söder om vägen mot Översjön, och väl synlig från denna väg.

Fågelmatningar finns även som vanligt vid Väsby gård samt vid det s k kaffepasset. Den senare synlig från vägen mellan Väsby gård och Nysved.

Dessa båda matningar arrangeras och bekostas av Sollentuna kommun och Naturskyddsföreningen i Sollentuna.

All stöttning med fågelmat vid JOKs och de andra matningarna är givetvis mycket välkommet och uppskattat, hälsar områdets övervintrande småfåglar.

FÅGELRESTAURANGEN VID 30-METERSPARKERINGEN

För andra vintern har Järfälla kommun, påhejade av JOK, anordnat en s k fågelrestaurang vid 30-metersparkeringen.

Under hösten och vinterns inledning har flera hundra grönfinkar, pilfinkar, steglitsar, bo- och bergfinkar, hämplingar och gulsparvar uppehållit sig vid restaurangen.

Även så rara gäster som vinterhämplingar har observerats och under höstens inledning rastade några blåhakar vid restaurangen.

Alla dessa småfåglar, samt de sorkar/möss som också nyttjar restaurangens överflöd av näringsrika frön, lockar inte helt överraskande till sig rovfåglar.

Vid restaurangen ses framför allt sparvhökar försöka jaga småfåglar.

Ormvråkar, och under hösten även någon blå kärrhök, jagar sork vid restaurangen.

Nattetid kan man ju ana att fågelrestaurangen besöks av kattugglor med stort sorkintresse.

MINKAR VID SÄBYSJÖN OCH 30-METERSKÄRRET

Under sommaren 2006 observerades fler minkar i Säbysjön, bl a en kull med fyra ungar, än vad som varit normalt under de senaste åren.

JOK försöker även denna vinter, efter överenskommelse med Järfälla kommuns viltvårdare, assistera dessa i jakten på minkar. Jakten bedrivs med några s k slagfällor, som placerats ut på platser där vi vet att minkar brukar röra sig.

Hittills har det under vinterns inledning fångats fem minkar, och detta är fler än vad som normalt brukar fångas under en hel vinter. Detta resultat förstärker uppfattningen om att antalet minkar tyvärr ökat vid Säbysjön. Förhoppningsvis kan antalet minkar hållas på tillräckligt låg nivå så att områdets fågelfauna inte drabbas alltför hårt.

Värstingtoppens utseende 2006-11-30

Under hösten har väl främst obsar av flera gåsararter som spetsbergsgås, bläsgås och prutgås, förnöjt flera av de artfixerade Järvaskådarna.

Även en kortvarigt rastande bergand i Ravalen tilldrog sig ett hyfsat stort intresse.

Bo Hallman gjorde under hösten entré i 200-klubben med hjälp av en kungsörn och därmed är han JOKare nr 19 som observerat minst 200 arter på norra Järvafältet.

Michel Goiny och Gunnar Siljestrand passerade båda en ornitologisk milstolpe genom att de tagit steget in på topplistan.

Värstingtoppens utseende enligt JOKs hemsida 2006-11-30

Olle Bernard	231 arter –	senaste Järva X: Myrsnäppa	2006-05-28
”Matte” Weiland	227 arter –	senaste Järva X: Brun glada	2006-05-15
Johan Wallin	222 arter –	senaste Järva X: Myrsnäppa	2006-05-27
”Rulle” Jarvad	220 arter –	senaste Järva X: Spetsbergsgås	2006-10-17
Kjell Bergman	212 arter –	senaste Järva X: Vaktel	2006-06-11
Tommy Eriksson	212 arter –	senaste Järva X: Slaguggla	2006-11-30
”Classe” Cronlund	211 arter –	senaste Järva X: Myrsnäppa	2006-05-27
”Micke” Björklund	208 arter –	senaste Järva X: Gravand	2006-05-09
Holger Stenson	208 arter –	senaste Järva X: Myrsnäppa	2006-05-27
Björn Wester	207 arter –	senaste Järva X: Prutgås	2006-09-30
Göran Frisk	206 arter –	senaste Järva X: Myrsnäppa	2006-05-28
Anders Nyberg	204 arter –	senaste Järva X: Forsärla	2006-04-03
Anders Wahlstedt	203 arter –	senaste Järva X: Sjöorre	2004-05-02
Rikard Dahlén	203 arter –	senaste Järva X: Bergand	2006-11-01
Rolf Kåsjö	202 arter –	senaste Järva X: Myrsnäppa	2006-05-27
Björn Weiland	201 arter –	senaste Järva X: Strandskata	2005-06-22
Lars Friberg	201 arter –	senaste Järva X: Vaktel	2006-06-11
Roland Sjöquist	200 arter –	senaste Järva X: Biätare	2000-08-05
Bo Hallman	200 arter –	senaste Järva X: Kungsörn	2006-11-07
Kari Lahti	199 arter –	senaste Järva X: Vaktel	2006-06-11
Joakim Kling	199 arter –	senaste Järva X: Kornknarr	2006-05-21
Svante Söderholm	195 arter –	senaste Järva X: Bändelkorsnäbb	2002-10-27
Nicklas Johansson	196 arter –	senaste Järva X: Bläsgås	2006-10-08
Gustaf Gidlund	194 arter –	senaste Järva X: Forsärla	2006-04-09
Tommy Carlsson	194 arter –	senaste Järva X: Myrsnäppa	2006-05-27
Lars Imby	194 arter –	senaste Järva X: Bläsgås	2006-10-22
Michel Goiny	193 arter –	senaste Järva X: Prutgås	2006-09-30
Bengt Sundberg	191 arter –	senaste Järva X: Forsärla	2006-04-01
Kjell Yngerskog	191 arter –	senaste Järva X: Myrsnäppa	2006-05-28
Jukka Markkanen	190 arter –	senaste Järva X: Kustpipare	2006-09-04
Gunnar Siljestrand	190 arter –	senaste Järva X: Bergand	2006-11-01

ÅRSCHAMPION 2005

Enligt redovisning på annan plats i JOK-bladet, gällande förändringar av artantalet för norra Järva under år 2005, tvingas man konstatera att detta även innebar förändringar beträffande Championtiteln.

I JOK-bladet har det tidigare informerats om att både ”Matte” Weiland och Olle Bernard observerade 179 arter i området under år 2005.

P g a SOFs raritetskommitté underkännande, beträffande några av 2005 års observationer, har detta tvingat oss till s k ”backstep”. Eftersom ”Matte” drabbades av två stycken sådana (mindre skrikörn och vattensångare) och Olle endast av ett backstep (mindre skrikörn) tycks det som att den senare får äran av att bära **CHAMPIONTITELN för år 2005 med 178 godkända arter.**

Det ryktas att

när SOF med flera föreningar under en höst-helg genomförde en utbildning av exkursionsledare valde man att förlägga viss del av utbildningen till en "ledande" fågelokal i Stockholmsområdet.

Med **Tommy Eriksson** som överguide kursades deltagarna vid södra delen av Säbysjön och med en så kunnig lärare, i ett så intressant naturområde, kan ju resultatet bara bli det allra bästa.

det som vanligt var många JOKare som besökte Öland under vecka 42 inklusive intilliggande helger.

Ön invaderades då av minst 65 medlemmar, vilka som vanligt skådade och kryssade med som alltid stor framgång.

Under vecka 43 var det som vanligt betydligt stillsammare på ön. Dock syntes Södra Lunden vara rejält välbesökt. Rarris på gång?

Men icke så, det var bara en kvarglömd **Göran Lettstrand** som jagades runt Södra Lundsjön av en grupp svettiga stavgångare från Grönhögens stavgångarförening.

Ett envist rykte vill göra gällande att man anlitat Göran som hare för att kunna sätta nytt varvrekord vid sjön?

JOK eventuellt tänker anskaffa en s k "fabriksvissla" som med kraftig signal (typ krigslarm) skall ljuda över hela norra Järva och därmed påminna om klubbens officiella **kafferaster**. Under vår, sommar och höst genomförs dessa kafferaster, som väl de flesta Järvaskådare redan känner till, kl: 09, 11 och 13.

Den som önskar fika vid annan tidpunkt bör anmäla detta till JOKs fikachef minst en vecka i förväg för att om möjligt kunna erhålla dispens för sitt avvikande och osociala beteende.

eftersom både **Rasmus Elleby** och **Ulf Broberg** vunnit kikare, genom att värva nya medlemmar åt Sveriges Ornitologiska Förening, vet JOKs styrelse vart den skall vända sig om medlemsantalet i JOK börjar svikta.

Lasse Imby offrade en del av sommaren till att besöka Sydamerika för att hämta hem den elaka och ökända sjukdomen **Brasiliansk hosta**, vilken bara är känd för att finnas i det allra djupaste, mörkaste och hesaste av Amazonas. Och detta bara för att ha något **sjukt kul** att bjuda sina stugkompisar på under vecka 42 på Öland. Men det är väl just sånt man har kompisar till för, att få bjuda dessa på diverse godsaker som flera månaders lång "Brasse-hosta".

Kjell Yngerskog inte bara är duktig sångare utan också en dansare av högsta klass.

Detta kunde avnjutas i Sollentunas lokal-TV, där JOKs nye Travolta bjöd på en succéuppvisning som verkligen lyste upp i novembermörkret och definitivt kommer att förära "Kjelle" en plats i dansarnas "Hall of Fame".

PS 1: Det ryktas att Sollentuna-TVs dansfilm gick rakt upp på Videotoppen. Åtminstone på den som gäller för Sollentuna kommun.

PS 2: Har du svårt att få tag på denna eftertraktade "videorulle", som tyvärr bara visades i Sollentuna-TV under en enda veckas tid, har JOKs rulle-expert "**Rulle**" **Jarvad** en nära vän som säkert kan fixa en s k piratkopia.

PS 2: Är det verkligen "**Rulle**" som är upptäckare av videorullen? Och är det helt enkelt därför som denna har fått skaparens namn?

Tommy Eriksson börjat kryssa vattentorn och i slutet av oktober lyckades han äntligen hitta Linköpings gamla och mycket vackra vattentorn. Bildbevis med tillhörande kommentarer av en glad och mycket nöjd Tommy kunde i samband med den lyckliga tilldragelsen avnjutas i "Östgöta-Korren".

Tyvärr stördes Tommys arkitektoniska studier, och beundran av det gamla pampiga vattentornets vackra utsmyckningar, av tre stycken helskumma svalor som envisades med att då och då flyga förbi och skymma tornet.

PS 1: Tommys vattentornslista börjar bli riktigt intressant.

Förutom Linköpingstornet finns flera kända torn, som bl a "Svampen" i Örebro, Uppsala-tornet, Mönsteråstornet och inte minst det färgstarkt gråvackra tornet i Tensta, numera på Tommys krysslista.

PS 2: "Östgöta-Korren" och JOK-bladet har visat intresse av att försöka följa upp Tommys vattentornskryssande och ett samarbete mellan dessa tunga tidningar är på gång.

"**Matte**" **Weiland** under hösten försökt jobba bort några extrakilom med hjälp av s k stavgång. Några av hans allra största fans tyckte dock att han visade upp en alldeles för dålig stavföreläsning, vilket medförde att man omgående ville anmäla honom till kursen "Stava rätt".

ingen någonsin hört talas om att någon JOKare påstått att han/hon är världens bästa fågel-skådare, möjligen bara vid något enstaka tillfälle försynt viskat att han/hon är rejält mycket bättre än den som ligger tvåa.

den som väljer att åka med på JOKs vecka 42 exkursion till Öland kan "tvingas" inmundiga följande "enkla" skådarmiddag, tillagad av JOKs chefskok Percy Fredriksson:

Psst! Kan man få in vinlistan och ett franskt språklexikon.

TV4:s nästa storsatsning blir "Skådare söker fru", vilken man förväntar sig slå årets stora succé "Bonde söker fru" med flera vingbredder. Det har dock startat överraskande tveksamt för TV4:s nya satsning, eftersom endast en manlig skådare anmält intresse. Och då dessutom TV4 funderar på att diskvalificera honom på att man ännu inte lyckats klura ut vems fru det egentligen är, som han är på jakt efter.

Hur stort intresset är för att bli en skådarhustru har JOK-bladet hittills ännu inte fått fram, en uppgift som kanske är av intresse för någon nyfiken manlig JOKare.

Hur är det nu man brukar säga? Bakom framgångsrika skådare står, och detta i synnerhet efter TV4:s storsatsning på "Skådare söker fru", allt fler mycket förvånade skådarfruar.

PS 1: Redaktör'n vill, för att undanröja alla eventuella rykten, meddela att han inte råkar vara den ende anmälde frusökande skådaren. Visst kan man väl tillstå att situationen skulle vara ganska så intressant, men den förväntade TV-hysterin, kompletterat med extra tjocka kvällstidningsbilagor, samt ständigt jagad av paparazzifotografer avskräcker och skulle störa skådandet alldeles för mycket.

PS 2: TV4 har äntligen beslutat om en lämplig bröllopsgåva till det nygifta skådarparet, vilket resulterade i ett "1:a pris" bestående av en bröllopsresa för två till Ottenby, med en veckas in kvartering i bröllopssviten på Ås vandrarhus.

en av Stockholmsområdets mera kända exkursionsledare, vi skulle i detta fall kunna kalla honom för Lasse Imby, i ett programblad garanterat att deltagarna vid en av hans kvällsexkursioner skall få njuta av alla, och vi upprepar alla Sveriges beckasiner. Och detta på en och samma lokal.

Vän av ordning, som i denna historia mycket väl skulle kunna vara den välkända antalskorrekta Svante Söderholm, ställer sig något tvivlande till att Lasse verkligen skall lyckas få landets 150 000 par enkelbeckasiner, 2 500 par dvärgbeckasiner och 1 000 par dubbelbeckasiner att samlas på en och samma lokal. En aning trångt lär det ju bli, men en unik och mycket minnesrik afton måste det bli för alla beckasinfantaster. Missa därför inte att anmäla er till Lasses garantiexkursion så fort ni upptäcker denna i någon fågelförenings vårutbud.

JOK-bladet kommer givetvis att kräva av Lasse att han genomför en liknande garantiexkursion på Järvafältet för oss JOKare. Då bör han kanske skifta målart och i stället förslagsvis satsa på att t ex samla ihop **landets samtliga kornknarrar och/eller vaktlar på Barkarbyfältet**. JOK-bladet hoppas på att kunna återkomma med exakt plats och tidpunkt, så fort som Lasse kontaktat alla kornknarrar och vaktlar och kontrakterat dessa för en minnesrik afton, som definitivt kommer att bli en sk milstolpe i Järvafältets fågelhistoria. Missa inte denna galaafton!

Bjarne Hallman leder en helt ny JOK-lista, där det gäller att ha presenterats flest gånger i JOK-bladets välkomstpalt.

Bjarne toppar överlägset listan med sina **2 sk inteckningar**. Detta bekräftar dessutom att JOK är en mycket generös klubb som bl a tillåter sina medlemmar att gå med i klubben precis hur många gånger som helst.

Göran Frisk börjat kvällsjobba som brevbärare. Än så länge tycks det gälla en försiktig mjukstart, där han valt att specialisera sig på att leverera Club 300s medlemstidning "Roadrunner" till vissa brevbärare i Sollentuna.

Vän av ordning undrar naturligtvis varför Göran valt att satsa just på denna yrkesgrupp. Klarar inte dessa av att fixa posten till sig själva? Eller är det så att han vill skapa ett rykte hos en framtida storkonkurrent om sina effektiva och kundvänliga arbetsmetoder.

Vem vet, om något år har kanske "Friskpost AB" tagit över postutdelningen, åtminstone av JOK-bladet, i hela Storstockholm.

Uppgiften om antalet beckasinpar har hämtats från "Svensk Fågelatlas" (1999) samt "Sveriges Fåglar" (2002).

NÅGRA FÅGLAR SOM SKÅDATS PÅ NORRA JÄRVA 1/9 - 30/11

Följande förteckning omfattar de mest intressanta observationer som JOK-Bladet fått kännedom om. Signatur (XX) överensstämmer med de som nyttjas i JOKs årsrapport.

September

Hösten hittills bästa sträckdagar för **sädgäss** noterades den 10/9 då 102 st passerade förbi Fornborgsberget (MW,PF,JJ) och den 15/9 då 150 st flög över 30-meterskärret (JOK).

På morgonen den 15/9 sträckte en **spetsbergsgås** tillsammans med 33 st sädgäss över 30-meterskärret (PF,TC).

Den 30/9 sträckte en grupp med ca 150 st **prutgäss** över Fornborgsberget och 30-meterskärret (JOK).

Samma grupp **prutgäss** sågs även då den passerade över Angarn, Ullnabacken i Täby, Ursvik samt Blackeberg.

Under september gjordes totalt över **25 st havsörnsobservationer** i området.

Från observationsplatserna på Fornborgsberget och 30-meterskärret sågs 25 st sträckande, och vid några tillfällen även födosökande och rastande, **blå kärrhökar**.

Höstens första **fjällvråkar** över området observerades den 21/9.

Månadens bästa sträckdag för **ormvråk** noterades den 30/9 då 66 ex. sträckte över Fornborgsberget (JOK).

Den 23/9 observerades en ung **kungsörn**, då den i ett mycket lugnt tempo sträckte över bl a Fornborgsberget, Säbysjön och Barkarbyfältet.

Under perioden sågs 11 st sträckande **stenfalkar** och 9 st likaså sträckande **pilgrimsfalkar**. Samtliga av dessa falkar observerades vid Fornborgsberget och 30-meterskärret.

Lärkfalkar (2-3 ex.) uppehöll sig under perioden vid norra delen av Säbysjön.

Den 15/9 sträckte 81 st **tranor** över 30-meterskärret (SSJ,MW,TC,OB).

Den 9/9 sträckte ca 60 st **ljungpipare** över Fornborgsberget (MW) och den 4/9 sträckte en **kustpipare** över 30-meterskärret (JOK).

Höstens första sträckande **trädlärkor** passerade över 30-meterskärret och Fornborgsberget den 5/9 och under september observerades totalt 7 st sträckande **rödstrupiga piplärkor** i området.

Hösten första **varfågel** observerades tillfälligt vid 30-meterskärret den 28/9. Dagen därpå sågs en **varfågel** även vid Säby strandäng (BHA).

Observationer av **lappsparvar** (totalt 7 st) gjordes vid 30-meterskärret, Fornborgsberget och Barkarbyfältet.

Oktober

Den 3/10 sträckte en **spetsbergsgås** i en grupp med ca 120 sädgäss över 30-meterskärret (JOK). Även den 15/10 sträckte en spetsbergare” med sädgäss över Älgkärrstippen (TC,PF) och den 17/10 sågs ytterligare 2 st **spetsbergsgäss** över 30-meterskärret (RJ).

Under den gångna hösten observerades betydligt fler sträckande **bläsgäss** över norra Järvafältet än normalt.

Den 1/10 sträckte 14 st **bläsgäss** över 30-meterskärret (JW,BHA,MG,OB) och den 2/10 sträckte ytterligare 8 ex. över samma lokal (RJ, MG,OB,ALI). Den 8/10 sträckte en **bläsgåsfamilj** (2 ad med 2 ungar) över Fornborgsberget och 30-meterskärret (JOK).

Den 22/10 sträckte förmodligen den största grupp med **bläsgäss** (37 st) som någonsin observerats i området (TC,LI mfl).

I södra delen av Säbysjön samlades som vanligt under höstarna många **brunänder**. Störst antal noterades den 7/10 då 155 st räknades in (JW).

Den 7/10 rastade 4 st **stjärtänder** i Ravalen (RJ) och den 8/10 sträckte 2 st över Fornborgsberget (MW,PF).

Från den 7/10 och hela månaden ut rastade **salskrakar** i såväl Ravalen som Säbysjön.

Den 19/10 sågs en grupp med 11 st **salskrakar** flyga förbi Säbysjöns fågeltorn (MW).

Under oktober gjordes totalt ca **50 st havsörnsobservationer** i området.

Höstens allra bästa havsörnsdag blev den 15/10 då 13 ex. observerades från Fornborgsbergets topp och 12 st över 30-meterskärret.

Under oktober sträckte minst 30 st **blå kärrhökar**, 310 st **sparvhökar**, 540 st **ormvråkar**, 50 st **fjällvråkar** och 5 st **stenfalkar** över norra Järvafältet.

I princip samtliga observationer av sträckande rovfåglar gjordes vid Fornborgsberget, Älgkärrstippen och 30-meterskärret.

Både den 5/10 och 6/10 sträckte en **pilgrimsfalk** över 30-meterskärret (JOK).

Den 9/10 noterades höstens överlägset bästa sträckdag för **tranor** och då passerade ca 700 st tranor förbi Fornborgsberget (TC,MW,RJ,OB).

Vinterhämlingar observerades med 10 ex. vid fågelrestaurangen nära 30-metersparkeringen den 24/10 (TE,MW,RJ), 2 ex. rastade i 30-meterskärret 26/10 (PF) och 28/10 (KS), 1 ex. sträckte över 30-meterskärret den 30/10 (JW) samt 1 ex. som rastade på norra delen av flygfältet, nära hangar "Helge gul", den 30/10 (JW).

En **snösiska** upptäcktes den 30/10 bland gråsiskor på östra sidan av Ravalen (MW).

Över Fornborgsberget passerade 7 st **tallbitar** den 29/10 (JOK). Samma dag sågs en **tallbit** även vid Fäboda (RJ).

November

Den 1/11 sträckte totalt 99 st **sångsvanar** över Ravalen med närområde (JOK).

Fina sträckesiffror för **storskrakar** noterades med 474 st över Älgkärrstippen den 4/11 (TC) och 587 st över 30-meterskärret den 8/11 (KSJ, PF mfl).

En **bergand** (hona) rastade i Ravalen den 1/11 (MW,RJ mfl).

Den 1/11 rastade 4 st **salskrakar** i Ravalen (JOK) och 3 st i Översjön (BH). Några dagar senare, den 5/11, sågs 8 st **salskrakar** i Säbysjön (CC) och 2 st i Ravalen (BH).

Under november gjordes ca 20 st observationer av **havsörn** på norra delen av Järvafältet.

En **blå kärrhök** sågs vid södra delen av Säbysjön den 1/11 (PF).

Fjällvråkar observerades enligt följande: 7/11 - 1 ex. sträckte vid Översjön (PF), 8/11 - 1 ex. vid Molnsåtra (RJ), 24/11 - 1 ex. sträckte över 30-meterskärret (TE,TC,KSJ,OB).

En **kungsörn** (2K) observerades över bl a Säbysjön och 30-meterskärret den 7/11 (OB,RJ,ÖH, MW,BH).

Den 2/11 rastade en **dvärgbeckasin** i 30-meterskärret (MW,BH) liksom på Säby strandäng den 18-19/11 (JW mfl).

Den 30/11 upptäcktes en **slaguggla** vid motor-krossbanan i Hägerstalund (TE). Utgör 1:a fyndet av arten på Järvafältet.

En **sparvuggla** upptäcktes vid Fornborgsberget den 3/11 (BWE).

Ytterligare en **sparvuggla** observerades nordost om Översjön den 18/11 (JM).

Månadens enda observation av **varfågel** gjordes vid 30-meterskärret den 4/11 (JOK).

En **snösiska** upptäcktes tillfälligt rastande i 30-meterskärret den 5/11 (HI).

Den 10/11 rastade 2 st **vinterhämlingar** norr om flygfältet, i närheten av "Plantagens" parkering (JW,MW mfl). Åtminstone en av dessa fåglar var kvar den 11/11 (RJ).

Den 19/11 flög en **vinterhämling** över 30-meterskärret (JW,TC,BHA,OB).

Väster om Fäboda rastade 4 st **tallbitar** den 19/11 (BH). Samma dag sågs en **tallbit** även norr om Säby strandäng (gmS).

Norr om flygfältet rastade 2 st **snösparvar** den 10-12/11 (JW,MW,TC mfl).

ANSLAGSTAVLORNAS MÅNADSRAPPORTER HAR ÅTMINSTONE EN TROGEN LÄSARE

Under hösten har det visat sig att det åtminstone finns en trogen läsare av de sk månadsrapporter som sedan 1997 satts upp på anslagstavlor vid Väsby och Säby gård samt vid 30-meterskärret.

Målsättningen med dessa rapporter är att försöka informera om och därmed också göra lite reklam för det aktuella fågellivet på norra Järvafältet.

Månadsrapporternas trogne läsare har med stor iver, bara några dagar efter det att en ny rapport

häftats upp på anslagstavlan vid 30-meterskärret, snabbt och prydligt plockat ned denna för att i hemmets lugn och ro kunna studera vad som hänt under den aktuella månaden i norra Järvas fågelliv.

Författaren till månadsrapporterna känner sig oerhört tacksam för att ha åtminstone en trogen läsare som verkligen, om än på ett litet tjuvakigt sätt, avslöjat sin uppskattning.

PROGRAM FÖR JÄRVAFÄLTETS ORNITOLOGISKA KLUBB

Vintern – förhösten 2007

Järva-exkursioner

Fågelvandringar:

Bengt Sundbergs välkända fågelvandringar på Järvafältet ger en verkligt initierad introduktion till områdets rika fågelfauna. De går av stapeln söndagarna **28/1, 25/2, 25/3** samt **29/4**. Samlingen är vid Naturskolan, **Väsby gård kl 09.00**.

Arrangemanget sker i samarbete med Sollentunakretsen av SNF.

Guidningar på Säby Strandäng

Säby Strandäng är flaggskeppet bland alla fågelrika pärlor på Norra Järvafältet. Här finns en av landets största skrattmåskolonier och listan med gästande rariteter är lång.

Ta vara på möjligheten till sakkunnig guidning av Tommy Eriksson med flera genom att komma hit någon/några av kvällarna **19/4, 26/4, 3/5** eller **10/5**.

Guidningarna startar från **Säby gårds parkering från kl 18**.

10/2 (lördag) – Røjning på Säby strandäng

JOKs årliga røjningar av vass och sly på Säby strandäng är en avgörande orsak till att området under ett antal år bibehållit sin höga klass som fågelokal. Evenemanget är också en viktig social händelse. Av dessa skäl är ditt deltagande en självklarhet!

Samlingen är kl 9.00 och alla som har lämpliga verktyg – liar, häcksaxar, sekatorer o s v – tar med dessa. För övriga ordnar föreningen redskapen.

Korv och saft serveras som vanligt gratis i lunchpausen!

Mer information om vassrøjningen finns även att läsa på sidan 4 i detta JOK-blad.

Du som har möjlighet bör också kontrollera JOKs hemsida ("Anslagstavlan") då vassrøjningsdagen närmar sig för att därigenom erhålla senaste information om t ex isförhållandet.

Chefsrøjare och arbetsledare är Olle Bernard tel 08/580 372 57 eller 070/ 340 5883.

13/5 (söndag) – Fågelskådningens dag

JOK och Sollentuna kommun inbjuder i samband med "Fågelskådningens dag" till en ca 2 timmar lång **guidad fågelvandring med start kl 08.00 från Bögs gårds parkering**.

Vid Väsby gård informerar JOKare mellan kl 11-13 om fågelfaunan på Järvafältet för förhoppningsvis många intresserade.

De är önskvärt och värdefullt om JOKare har möjlighet att ställa upp vid guidningen och/eller informationen vid Väsby gård. Din insats kommer säkert att bidra till att "Fågelskådningens dag" blir en trevlig och intressant dag för fågelintresserade besökare.

Aktiviteterna vid "Fågelskådningens dag" utgör ett samarbete mellan JOK och Sollentuna kommun.

Chefsguide och samordnare vid "Fågelskådningens dag" är Rikard Dahlén (tel: 626 77 69).

Övriga exkursioner

7/1 (söndag) – Nyårsplock (Tidigare annonserad – påminnelse!)

Sista dagen på trettondagshelgen är det traditionellt orgie i årskryss i Nyköpingstrakten. Området ligger tillräckligt långt söderut och erbjuder en mycket stor variation av biotoper så antalet arter har under flera tidigare raider närmast sig 60. Kanske spränger vi 60-vallen denna gång? Kom med och hjälp till!

Anmälan till exkursionsledaren Stig Holmstedt, stig.holmstedt@gmail.com, senast tisdagen den 2 januari. Då talar du också om ifall du också kan ta med bil.

12/5 (lördag kväll) – 15/5 (tisdag) – Nedre Dalälven, bl a Färnebofjärdens nationalpark.

Vi inventerar hackspettar och andra spännande fåglar i olika kända och okända områden. Stora naturupplevelser garanteras. Du kan vara med hela tiden eller delar därav.

Egna bilar nyttjas och ta gärna med egen kanot om du har en sådan! Annars går det att hyra kanoter på plats. Övernattningar mest i stugor, men även någon natt i tält.

Anmälan skall ske till Stig Holmstedt, stig.holmstedt@gmail.com, senast fredagen den 20 april.

23/5 (onsdag eftermiddag) – 27/5 (söndag kväll) – Öland

Att följa med på den traditionella JOK-resan till Öland i maj är ett bra sätt att få uppleva ett fint urval av öns spännande fågellokaler och samtidigt få många fina livs- eller åtminstone årskryss.

Du anmäler dig till Stig Holmstedt, stig.holmstedt@gmail.com, senast fredagen den 20 april! Färd sannolikt i minibuss(ar). Övernattning i dubbelrum på den stora, fina gården Gamlegärde ute på alvaret öster om Grönhögen.

Självhushåll vad gäller frukostar och luncher, middagar antingen på restaurang eller tillagade gemensamt på gården.

Kostnad i grova drag 1800 kr för bilhyra, bensin och övernattningar.

Anmälningsavgiften, 400 kr, skall vara inne på JOKs postgirokonto 58 01 32 – 9 senast en vecka efter anmälan, d v s fredagen den 27 april.

24/8 (fredag eftermiddag) – 28/8 (tisdag kväll) – Västkusten-Skåne

JOKs tur till Västkusten och Skåne i slutet av augusti är en verklig höjdpunkt med sina möjligheter till rovfågel-, vadar-, raritets- och kanske också havsfågelskådning, allt beroende på hur vindarna blåser.

Listan av funna rariteter är lång – några exempel är grålira, gulnäbbad lira, svart stork, mindre skrikörn, större skrikörn, ormörn, grönlandsfalk, aftonfalk, svartbent strandpipare, tuvsnäppa, orientvadersvala, vitvingad tärna, lunnefågel, turturduva, härfågel, kalanderlärka, tofslärka, korttälrlärka och svarthakad buskskvätta (samtliga Sveriges tre häckningar!).

Exkursionsledare blir Stig Holmstedt och Anders Lindberg. Det är klart att du skall med och du anmäler dig till lindberg.viksjo@bredband.net senast fredagen den 3 augusti! Självhushåll gäller beträffande frukostar och luncher, medan middagarna intages på olika, väl testade restauranger.

Kostnad i grova drag 1900 kr för bilhyra, bensin och övernattningar.

Anmälningsavgiften, 400 kr, skall var inbetald på JOKs postgirokonto 58 01 32 – 9 senast en vecka efter anmälan, d v s fredagen den 10 augusti.

När egna bilar nyttjas på JOKs exkursioner gäller följande:
Varje förare får 15 kr/mil som exkursionsdeltagarna (utom förarna) delar på.
Normalt blir detta 5-6 kr/mil för varje deltagare, men det kan ibland bli lite mer om inte bilarna fylls på ett optimalt sätt.

På exkursioner som innebär övernattnin g får minderåriga endast delta i sällskap med vuxen person.

Innekvällar:

6/2 (tisdag) – Årsmöte följt av föredrag på temat "Fåglar i Venezuela"

Officiell kallelse till Årsmöte 2007 finns på sida 2 i detta JOK-blad.

Efter sedvanliga årsmötesförhandlingar kommer **Micke Bergman** att visa oss läckra fågelbilder från en resa till **Venezuela**, som han gjorde våren 2006.
Bered er på möten med tangaror, kolibirer, tukaner, papegojor, fregattfåglar osv.

6/3 (tisdag) – Natur och fåglar på Nya Guinea

En av JOK's flitigaste resenärer **Lasse Imby** visar oss denna kväll bilder från **Nya Guinea**, ett resmål som väl sätter fantasin i rörelse på de flesta av oss.
Resan gick av stapeln hösten 2005.

En liten varning för att Lasse eventuellt kan ändra ämnet för föredraget till **Filippinerna**, dit han ämnar åka i januari 2007.

Innekvällarna äger rum på Naturskolan vid Väsby gård på norra Järvafältet med början kl 19.00.

Parkering vid Bögs gård, därefter en kilometers uppfriskande promenad. Klubben bjuder alltid på fika med dopp efter föredraget!

DU MISSAR VÄL INTE SÖNDAGSFIKAT?

Även denna vinter utgör Naturskolans kafé en mycket trevlig mötesplats för många JOKare under söndagarna.

Liksom tidigare serverar man kaffe/te och bullar/mackor till ett mycket humant pris.

Förutom att fika brukar vi hinna med att både snacka fåglar och dessutom, vilket förmodligen överraskar åtskilliga, en liten gnutta skvaller.

Väl mött på Naturskolans fik (Väsby gård) söndagar exakt kl 11:00.

Inte ens alla JOKare kände väl till att

Bögs gårds namn kan härledas till att den rejält gamla och fortfarande befintliga vägen, som kommer söderifrån, **gör en kraftig böj** innan den passerar söder om gården i riktning mot Väsby gård. Huvudbygganden vid Bögs gård är från 1600-talet, men gårdsnamnet är känt ända från 1350-talet.